

Briselē, 2024. gada 9. decembrī
(OR. en)

16694/24

AGRI 875
AGRILEG 455
AGRIFIN 144
AGRISTR 97
AGRIORG 180

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2024. gada 9. decembris
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Secinājumi par tādu kopējo lauksaimniecības politiku pēc 2027. gada, kas vērsta uz lauksaimniekiem

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par tādu kopējo lauksaimniecības politiku pēc 2027. gada, kas vērsta uz lauksaimniekiem, kurus Padome apstiprināja 4066. sanāksmē, kas notika 2024. gada 9. un 10. decembrī.

Padomes secinājumi

par tādu kopējo lauksaimniecības politiku pēc 2027. gada, kas vērsta uz lauksaimniekiem:

Virzība uz konkurētspējīgu, pret krīzēm noturīgu, ilgtspējīgu, lauksaimniekiem labvēlīgu un zināšanās balstītu turpmāko ES lauksaimniecību

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

1. ŅEMOT VĒRĀ kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) juridiski saistošos mērķus, kas noteikti Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 39. pantā, saskaņā ar kuriem KLP pēc 2027. gada pacels lauksaimniecības ražīgumu, šādi panākot pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizējot tirgus, nodrošinot piedāvāto produktu pieejamību tirgū un to, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.
2. ATZĪSTOT Līgumā par Eiropas Savienību un LESD, tostarp tā 11. pantā, ietvertos horizontālos mērķus, kas ir piemērojami visām politikas jomām un tādējādi arī KLP.
3. ŅEMOT VĒRĀ, ka Komisija nākamgad nāks klajā ar priekšlikumiem saistībā ar nākamo daudzgadu finanšu shēmu un ka tie ir ļoti svarīgi lauksaimniecības un lauku attīstības politikai. Šie secinājumi neskar ar tiem saistīto sarunu iznākumu.
4. ATGĀDINOT 2022. gada 31. maijā pieņemtos Eiropadomes secinājumus, kuros uzsvērtā KLP nozīme ES ieguldījumā pārtikas nodrošinājumā, un Eiropadomes 2024. gada 22. martā pieņemtos secinājumus, kuros uzsvērts noturīgas un ilgtspējīgas lauksaimniecības nozares nozīmīgums saistībā ar pārtikas nodrošinājumu un Savienības stratēģisko autonomiju, kā arī dinamisku lauku kopienu vērtība un kopējās lauksaimniecības politikas būtiskā loma šajā sakarā. Secinājumos tika uzsvērts arī tas, ka lauksaimniekiem ir vajadzīga stabila un paredzama sistēma, tostarp, lai viņiem palīdzētu tikt galā ar izaicinājumiem vides un klimata jomā.

5. ATGĀDINOT, ka pašreizējās KLP jauno prasību pieņemšana lauksaimnieku vidū radīja nopietnas bažas un ka likumdevēji uz tām reaģēja, grozot dažas KLP pamatprasības.
6. ATSAUCOTIES uz Spānijas prezidentūras laikā 2023. gada 20. novembrī apstiprinātajiem Padomes secinājumiem attiecībā uz ilgtermiņa redzējumu par ES lauku apvidiem.
7. ATSAUCOTIES uz prezidentvalsts secinājumiem par lauksaimniecības nākotni Eiropas Savienībā, kurus atbalstīja 26 dalībvalstis un kuri pieņemti 2024. gada 24. jūnijā Beļģijas prezidentūras laikā.
8. ATGĀDINOT 2024. gada 27. jūnijā pieņemto Stratēģisko programmu, kurā noteiktas ES politiskās prioritātes 2024.–2029. gadam, tostarp tas, ka Eiropas Savienība veicinās konkurētspējīgu, ilgtspējīgu un noturīgu lauksaimniecības nozari, kas turpina garantēt nodrošinātību ar pārtiku un dinamiskas lauku kopienas. Tajā ir arī uzsvērts, ka ir jāstiprina lauksaimnieku pozīcija pārtikas piegādes ķēdē, vienlaikus turpinot aizsargāt dabu un apvērst ekosistēmu degradāciju un stiprinot ūdensapgādes noturību visā Savienībā.
9. ŅEMOT VĒRĀ 2024. gada 18. jūlijā publicētās politiskās pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2024–2029), kurās uzsvērts, cik svarīgi ir veidot konkurētspējīgu, ilgtspējīgu un noturīgu lauksaimniecības un pārtikas sistēmu; uzsver, ka ir būtiski, lai lauksaimniekiem būtu taisnīgi un pietiekami ienākumi; norāda, ka ir jāatalgo lauksaimnieki, kas strādā ar dabu, saglabā mūsu bioloģisko daudzveidību un dabiskās ekosistēmas un ceļā uz neto nulles emisiju līmeni līdz 2050. gadam palīdz dekarbonizēt mūsu ekonomiku; aicina aizsargāt Eiropas pašas uztursuverenitāti un norāda, ka ir vajadzīga jauna Eiropas ūdensapgādes noturības stratēģija, lai nodrošinātu, resursu pienācīgu pārvaldību.
10. ŅEMOT VĒRĀ rezultātus, kas gūti citās ar turpmāko KLP saistītās ierosmēs, piemēram, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumā “Ceļā uz kopējo lauksaimniecības politiku (KLP) pēc 2027. gada” un ziņojumā, kas izriet no Stratēģiskā dialoga par lauksaimniecības nākotni Eiropas Savienībā.

Uz lauksaimniekiem vērsta turpmākā KLP, kas atalgo lauksaimnieku centienus

11. IZCEĻ, ka ES lauksaimniecības nozare, ko atbalsta KLP, visiem ES iedzīvotājiem nodrošina kvalitatīvu un cenas ziņā pieejamu pārtiku un sabiedriskos pamatlabumus, kas ir Eiropas ekonomikas un sabiedrības stūrakmens, un tai ir stratēģiska nozīme dzīvotspējīgu un daudzveidīgu lauku apvidu un lauksaimniecības darbību uzturēšanā visā Savienībā un pārtikas nodrošinājuma, Eiropas dzīvesveida, kultūras tradīciju un ekosistēmu saglabāšanā.
12. UZSVER, ka uzlabotās politikas mērķu veiksmīgai sasniegšanai ir svarīgi, lai partnerība ar lauksaimniekiem balstītos uz uzticēšanos un lai lauksaimnieku intereses būtu KLP centrālais elements. IZCEĻ, ka KLP arī turpmāk vajadzētu būt stratēģiskas nozīmes kopīgam politikas instrumentam, jo īpaši ņemot vērā tās neaizstājamo ieguldījumu pārtikas nodrošinājumā un pārtikas nekaitīgumā Eiropā un pasaulē. UZSVER, ka starp dažādām politikas jomām ir vajadzīga saskaņotība un sinerģija, un ir pienācīgi jānovērtē ietekme uz lauksaimniecību un lauku apvidiem.
13. Neskarot nākamo daudzgadu finanšu shēmu, ATZĪMĒ, ka KLP būs vajadzīgi īpaši veltīti un atbilstoši resursi un instrumenti, lai efektīvi reaģētu uz tās daudzajiem mērķiem, un ka KLP atbalsta, jo īpaši tiešo maksājumu, taisnīga sadale starp dalībvalstīm ir jutīgs jautājums un būtu jāmeklē piemērots risinājums.
14. NORĀDA, ka KLP ir gatava uz politiku balstītai lauksaimniecības līdzekļu sadalei, tāpēc MUDINA saglabāt atsevišķu un neatkarīgu KLP, kas ietver divus pīlārus ar lielāku saskaņotību.
15. AICINA īstenot spēcīgus pirmā pīlāra pasākumus, kur tiešie maksājumi, saistītais ienākumu atbalsts un nozaru intervences sniedz atbalstu lauksaimnieku ienākumu stabilitātei, stimulē viņu ieguldījumu zaļās pārkārtošanās procesā un kur tirgus pasākumi krīzes laikā darbojas kā drošības tīkls.

16. UZSVER, ka pēc tam ir jāturpina īstenot spēcīgus lauku attīstībai veltītus otrā pīlāra pasākumus, atbalstot lauku apvidu dzīvotspēju, izmantojot instrumentus, kas attiecas uz lauksaimnieciskām un nelauksaimnieciskām darbībām un finanšu instrumentu izmantošanu, arī nolūkā veicināt zaļo pārkārtošanos.

Konkurētspējas uzlabošana un lauksaimnieku pozīcijas uzlabošana pārtikas ķēdē

17. UZSVER, ka papildus KLP orientācijas uz tirgu saglabāšanai ir jāuzlabo pārtikas piegādes ķēdes darbība, pievienotās vērtības sadale un atlīdzība lauksaimniekiem, palielinot pārredzamību, uzlabojot līgumu slēgšanu, organizāciju un sadarbību lauksaimniecības nozarē, veicinot ilgtspējas nolīgumus, īsas vērtības ķēdes un cīņu pret negodīgu tirdzniecības praksi.
18. UZSVER lauksaimnieku ienākumu stabilitātes nozīmi, un tāpēc – lai saglabātu ekonomiski dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu lauksaimniecisko darbību un pārtikas ražošanu visos ES reģionos – ir nepieciešama ienākumu atbalsta pamatsumma.
19. IZCEĻ ģimenes lauku saimniecību, tostarp mazu saimniecību, nozīmi – tās ir būtisks Eiropas lauksaimniecības modeļa elements, un AICINA ieviest īpašus un vienkāršus pasākumus, lai atbalstītu to lauksaimniecisko darbību, ņemot vērā reģionālās un vietējās īpatnības.
20. ATZĪST lauksaimnieku novecošanas negatīvo tendenci un to, cik svarīga ir pietiekama paaudžu maiņa un lielāka sieviešu līdzdalība, kas ir nepieciešama, lai nodrošinātu lauksaimnieciskās ražošanas nepārtrauktību un lauku apvidu dzīvotspēju, tādēļ AICINA vēl vairāk stiprināt atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem, proti, palīdzēt viņiem sākt vai turpināt lauksaimniecisko darbību; atvieglot piekļuvi finanšu resursiem un lauksaimniecības zemei; stimulēt saimniecību pārņemšanu, lai lauksaimniecību padarītu pievilcīgāku jaunākajai paaudzei un jaunpieņacējiem.
21. UZSVER, ka atbalsts investīcijām ir vajadzīgs, lai veicinātu konkurētspēju un ilgtspēju visā pārtikas ķēdē un lai uzlabotu lauku infrastruktūru. NORĀDA, ka ir jāuzlabo piekļuve finansējumam un vēl vairāk jāatvieglo finanšu instrumentu izmantošana.

22. UZSVER, ka apgabalos, kuros ir dabas ierobežojumi, lauksaimniecībā ir jāpieliek lielākas pūles, savukārt lauksaimnieciskās darbības un cilvēku klātbūtnes saglabāšana ir nepārprotami nepieciešama šo apgabalu ekoloģiskajam, sociālajam un ekonomiskajam līdzsvaram. Tāpēc lauksaimniekiem var sniegt kompensāciju par viņu pūlēm, papildu izmaksām un šajos apgabalos negūtajiem ienākumiem.
23. ATZĪST salu un salu valstu, reģionu ar augstu iedzīvotāju blīvumu, kalnu apvidu, attālu reģionu, ziemeļu reģionu un, saskaņā ar LESD 349. pantu, ES tālāko reģionu īpašās lauksaimniecības iezīmes un vajadzības, kam nepieciešama īpaša attieksme.

Lauksaimniekiem labvēlīgs īstenošanas modelis

24. ATZĪST, ka uz rezultātiem balstītais KLP līdzekļu īstenošanas modelis dalībvalstīm nodrošina elastību un tādēļ tas būtu jā saglabā, taču UZSVER, ka spēkā esošie noteikumi un procedūras ir radījuši nevajadzīgu administratīvo slogu un prasības gan lauksaimniekiem, gan valsts pārvaldes iestādēm, un tādēļ AICINA KLP stratēģiskajos plānos paredzēt stratēģiskākus, būtiski mazāk sarežģītus, saskaņotus un viegli īstenojamus un lauksaimniekiem labvēlīgākus noteikumus, vienlaikus nodrošinot stabilitāti. UZSVER, ka ir jāturpina uzlabot uz rezultātiem balstītu KLP arhitektūru.
25. MUDINA vienkāršot un paātrināt KLP stratēģisko plānu apstiprināšanas un grozīšanas procedūru, galveno uzmanību pievēršot to stratēģiskajam raksturam ar samazinātu detalizācijas pakāpi un tādējādi ļaujot ātri pieņemt un reaģēt, lai pielāgotos konkrētajām vajadzībām un mainīgajiem apstākļiem.
26. NORĀDA, ka digitālo tehnoloģiju turpmākas izstrādes un izmantošanas mērķim vajadzētu būt gan lauksaimnieku, gan pārvaldes iestāžu administratīvās slodzes samazināšanai, arvien vairāk atbalstot uzraudzību un kontroli, atvieglojot lauksaimnieku ziņošanas un dokumentēšanas pienākumus un vienkāršojot kvalitātes novērtēšanas prasības.

27. UZSVER, ka uzraudzības un novērtēšanas sistēmai attiecībā uz rādītāju kopumu, nepieciešamo informāciju par kontroles un sankciju sistēmu un KLP stratēģisko plānu izvērtēšanu vajadzētu būt efektīvākai, pārredzamākai un vienkāršākai, un tā nedrīkst palielināt uz vietas veikto pārbaužu radīto spiedienu. UZSKATA, ka būtu jāpārskata sistēma “summa par vienību”, jo īpaši attiecībā uz pasākumiem, kas ir ārpus integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS).

Lauksaimnieku turpmāka stimulēšana uz zaļo pārkārtošanos, lai lauksaimniecības nozare kļūtu ilgtspējīgāka

28. IZCEĻ lauksaimniecības un lauksaimnieku izšķirošo un aktīvo lomu zaļās pārkārtošanās procesā un UZSVER, ka lauksaimniecības jomā KLP ir visvairāk veicinājusi ES klimata un vidisko mērķu sasniegšanu.
29. NORĀDA, ka zaļo pārkārtošanos var panākt tikai partnerībā ar lauksaimniekiem, tāpēc UZSVER, ka viņi ir pienācīgi jāstimulē un jāieinteresē ekoloģiski atbildīgas lauksaimnieciskās ražošanas prakses īstenošanā, sniedzot viņiem atlīdzību, kas būtu lielāka par viņiem radītajām izmaksām un negūtajiem ienākumiem par viņu sniegtajiem ekosistēmu pakalpojumiem.
30. ATZĪST, ka ekosistēmu pienācīga darbība un saglabāšana ir izšķiroši svarīga, lai garantētu nodrošinātību ar pārtiku, tādēļ ir neizbēgami, ka KLP turpina veicināt lauksaimniecības nozares pāreju uz ilgtspējīgāku praksi, kas palīdzētu sasniegt ES klimata, biodaudzveidības, vidiskos, bioloģiskās lauksaimniecības, dzīvnieku labturības un citus ilgtspējas mērķus, un ATGĀDINA, ka ir jānodrošina pareizais līdzsvars starp ekonomisko, sociālo un vidisko ilgtspēju, ieguldījumus ekosistēmu pakalpojumos padarot pievilcīgus.
31. ATGĀDINA, ka lauksaimniecības emisijas rada arī dabiskie procesi, tāpēc lauksaimniecības nozares siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas spējai ir dabiski ierobežojumi. UZSVER, ka risinājumi, kuru pamatā ir pētniecība un inovācija, var palīdzēt samazināt lauksaimniecības radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas.

32. ATGĀDINA, ka dažiem lauksaimniekiem ir grūti ievērot konkrētus nosacītības standartus, tādēļ UZSVER, ka noteikumi ir jāpielāgo, lai tie būtu reālistiskāki un lauksaimniekiem vieglāk izpildāmi.
33. ATGĀDINA, ka ekoshēmas ir ieviestas, lai palielinātu nozares ieguldījumu klimata, vides un dzīvnieku labturības mērķu sasniegšanā; un AICINA stiprināt šo pasākumu kā pirmā pīlāra galvenā zaļās pārkārtošanās instrumenta lomu. UZSVER, ka, lai pilnībā izmantotu to potenciālu, būtu jāizpēta iespējas racionalizēt un vienkāršot prasības, nolūkā atvieglot praktisko īstenošanu, vienlaikus nodrošinot dalībvalstīm nepieciešamo elastību, lai tās varētu rīkoties atbilstīgi savai specifikai.
34. ATZĪST, ka otrā pīlāra brīvprātīgie agrovīdes un klimata pasākumi ar stimulējošu pieeju ir galvenais instruments vides aizsardzībai un ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses veicināšanai, un tādēļ tos būtu jāturpina attīstīt.
35. UZSKATA, ka lauksaimnieki ir jāstimulē un jāatbalsta, lai viņi izmantotu inovatīvas, viedas tehnoloģijas, kā arī agroekoloģisku un oglekļa saistīgu lauksaimniecības praksi, kas var vēl vairāk palīdzēt sasniegt klimata un vidiskos mērķus un veicināt zaļo pārkārtošanos.

Pret krīzēm noturīgas ES lauksaimniecības risku pārvaldība un krīžu pārvarēšana

36. ATGĀDINA, ka arvien lielāks skaits dabas un ar tirgu saistītu krīžu, piemēram, ārkārtēji laikapstākļi, biežākas un smagākas dzīvnieku slimības un kaitīgie organismi, augstas resursu izmaksas un ārējo tirgu izsaukti satricinājumi, radīja nopietnus zaudējumus un kaitējumu un būtiski pasliktināja nozares konkurētspēju un noturību.
37. UZSVER, ka ir jāpalielina lauksaimnieku informētība, jāuzlabo viņu pielāgošanās klimata pārmaiņām un jāturpina veicināt riska novēršanas pasākumus un sagatavotību klimata pārmaiņām, kā arī jāpieņem piemēroti riska pārvaldības instrumenti un stratēģijas, vienlaikus nekavējot tirgū balstītus risinājumus. NORĀDA, ka būtu jāturpina attīstīt riska pārvaldības līdzekļus, lai uzlabotu nozares noturību un ietvertu plašu elastības pasākumu klāstu attiecībā uz apdrošināšanām un kopfondiem, kas būtu pievilcīgi saņēmējiem.

38. ATZĪST, ka ūdens ir svarīgs lauksaimnieciskās ražošanas resurss, un UZSVER, cik svarīgi ir uzlabot ūdensobjektu noturību, ūdens pieejamību un apsaimniekošanu Eiropas Savienībā. MUDINA Komisiju notiekošajās un turpmākajās ar ūdeni saistītajās iniciatīvās ņemt vērā lauksaimniecības specifiku.
39. UZSVER, ka pašreizējais krīzes politikas satvars ir jāuzlabo ar elastīgākiem noteikumiem, kas dod dalībvalstīm un Eiropas Komisijai iespēju reaģēt uz krīzes situācijām ātri, efektīvi, pārredzami un nediskriminējoši, lai mazinātu negatīvo ietekmi uz lauksaimniecības nozari.
40. AICINA nodrošināt dalībvalstīm lielāku elastību KLP instrumentu izmantošanā, lai reaģētu uz reģionālām vai valsts mēroga krīzes situācijām.
41. UZSKATA, ka TKO regula nodrošina piemērotu juridisku instrumentu kopumu, lai atbalstītu lauksaimniekus, kurus skārušas dažādas krīzes situācijas, taču IZCEĻ, ka ir vajadzīgas ātrākas un vienkāršākas procedūras ārkārtas atbalsta sniegšanai lauksaimniekiem.

Uz pētniecību un inovāciju orientēta zinātnībā balstīta lauksaimniecība zaļās pārkārtošanās vajadzībām

42. IZCEĻ, ka pētniecība un inovācija ir galvenais ilgtspējīgas un konkurētspējīgas lauksaimniecības pārtikas ražošanas un pārstrādes virzītājspēks, un tām ir izšķiroša nozīme ilgtspējīgas, nekaitīgas, veselīgas, uzturvielām bagātas un cenas ziņā pieejamas pārtikas nodrošināšanā.
43. ATZĪST lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (LZIS) svarīgo nozīmi un efektivitāti zinātnībā balstītas lauksaimniecības veicināšanā un ES KLP tīkla būtisko progresu zināšanu sistēmas videi un klimatam stiprināšanā.
44. UZSVER aprites ekonomikas un bioekonomikas nozīmi, proti, tās palīdz efektīvi izmantot bioloģiskos resursus, inovatīvas metodes un dabā balstītu praksi, lai atbalstītu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru zaļo pārkārtošanos, un ATZĪST KLP nozīmi šajā sakarā. UZSVER, ka jaunajai KLP būtu jāturpina veicināt, dažādot un integrēt biomasas kā primārā atjaunīgā oglekļa avota nozīmi.

45. ATZĪST finansiālās grūtības, kas saistītas ar ieguldīšanu inovācijā, un ATZĪMĒ, ka zināšanu nepieejamība kavē dažādu ilgtspējīgu tehnoloģiju ieviešanu. UZSVER, ka ir vajadzīgi lietišķie pētījumi, tehniskie risinājumi un inovācijas, kas atbilst nozares daudzveidībai, lai radītu ietekmi un lai inovācijas procesā labāk iesaistītu lauksaimniekus, mežsaimniekus un citas lauku rajonu ieinteresētās personas.

46. AICINA jauno Komisiju šos secinājumus ņemt vērā, kad tā savās pilnvaru pirmajās 100 dienās gatavos lauksaimniecības un pārtikas redzējumu.
47. AICINA jauno Komisiju šos secinājumus ņemt vērā, sagatavojot tiesību aktu priekšlikumus par kopējo lauksaimniecības politiku laikposmam pēc 2027. gada, un UZSVER, ka tie ir jāpieņem savlaicīgi, lai nodrošinātu pietiekami daudz laika koplēmuma procedūrai. ATGĀDINA, ka abi likumdevēji ir politiski atbildīgi par KLP leģislatīvajos pasākumos iekļautajām politikas izvēlēm.
